

До
Постоянната комисия по
здравеопазване и спорт

ДОКЛАД

за извършената проверка по процедура за програмна акредитация на докторска програма

ОБЩА МЕДИЦИНА

от професионално направление 7.1. МЕДИЦИНА

област на висше образование 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ

в МЕДИЦИНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

ОТ ЕКСПЕРТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

1. Проф. д-р Арман Постаджиян, дм – ръководител ЕГ
2. Доц. д-р Радка Хаджиолова, дм – член на ЕГ
3. Д-р Катя Темелкова – докторант – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПК: Проф. д-р Росен Маджов, дмн, член на ПКЗС

Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет НАОА (Протокол № 3/7.02.2019 г.).

СЪДЪРЖАНИЕ

---

1. Проверка по изпълнението на критериите за програмна акредитация на докторска програма в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 2 от ЗВО /Таблица 5/, приети от АС на НАОА на 20.10.2016 г.

2. Приложения: таблици /задължителни и по избор/

Уважаеми г-н Председател на ПК по здравеопазване

Експертната група (ЕГ) в изпълнение на решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол № 4/16.02.2017 г.), съгласно чл. 33 и чл. 34 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) Критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, посети Медицинския университет - Плевен в **периода 5 и 6 март 2019 г.**, проведе срещи с ръководството на висшето училище (ВУ), с преподаватели, докторанти и потребители на кадри. Групата се запозна с учебните планове и програми, с условията на обучение.

Докладът-самооценка за програмна акредитация на докторска програма по научната специалност „Обща медицина“ в Медицински университет – Плевен е изготвен в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ и по смисъла на чл. 78, ал. 2 от ЗВО, **приети от АС на НАОА на 20.10.2016 г. и критериите на НАОА към МС на Р България за Програмна акредитация на докторска програма от Комисия в състав: доц. д-р Цветелина Валентинова д.м., д-р Магдалена Балашкова, д-р Ваня Недкова-Миланова и д-р Любомира Гаджелова, с активното съдействие на доц. д-р Здравка Радионова, дм – Зам.-ректор по „Качество и акредитация“ и Ася Обновенска – Експерт „Качество и акредитация“.**

Докладът-самооценка за програмна акредитация на докторската програма „Обща медицина“ **е приет на заседание на: Академичен съвет на МУ – Плевен с Протокол № 35/28.11.2016 г.**

На тази база, както и след анализа на фактите и обстоятелствата, отразени в доклада-самооценка на ВУ и проверката за изпълнение на критериите за програмна акредитация на докторски програми, експертната група **установи** следното:

Настоящата акредитация на докторска програма „Обща медицина“ в МУ-Плевен е първа към настоящия момент, предходна такава няма.

1. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 2 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма

1.1.1. Медицинският университет – Плевен има последователна политика за осигуряване на качеството на обучение по докторски програми, в съответствие с мисията на Университета: Висококачествено обучение в областта на медицината, общественото здраве и здравните грижи; Следдипломно обучение и непрекъснато повишаване на квалификацията; Иновативна научноизследователска дейност; Висококвалифицирана и високоспециализирана медицинска и здравна помощ. Дейността на Висшето училище е ориентирана към осигуряване на стимулираща среда за целенасочено, непрекъснато и устойчиво развитие на докторантите и постдокторантите.

Целта на подготовката за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по „Обща медицина“ в МУ – Плевен е в съответствие с мисията и целите на Университета, а именно: Да задоволи потребностите на обществото от високо квалифицирани специалисти по обща медицина, способни самостоятелно да решават теоретични и практически задачи в областта на общата медицина като участват в провеждането на здравна стратегия в борбата с

заболяванията в България, съобразно новите реалности в здравната политика на страната; да провеждат научни изследвания по актуални проблеми в областта на общата медицина, в съответствие със съвременните постижения на световната наука и практика; да оказват високо квалифицирана професионална здравна помощ на населението.

Докторска програма – до момента Медицинския университет – Плевен не е акредитиран да обучава докторанти по „Обща медицина”. Солидната теоретична и практическа подготовка и натрупаният в продължение на над 20 години опит на преподавателите от сектора в областта на научните изследвания, на студентското и следдипломно обучение по Обща медицина, са благоприятна предпоставка за осигуряване на оптимални условия за обучение на докторанти по „Обща медицина”. То ще се провежда в съответствие със съвременните тенденции в развитието на науката в тази специалност.

Основните цели на обучението по докторската програма „Обща медицина“ са:

- Да се подготвят висококвалифицирани специалисти, притежаващи широка гама от клинични знания, умения и подходи за ефективно разрешаване на конкретен научен или научно-приложен проблем от сферата на общата медицина.
- Провеждане на научни изследвания по актуални проблеми в областта на общата медицина, които да имат както теоретичен принос за развитието на научната специалност, така и практическо приложение.
- В съответствие със социалната поръчка на обществото, да се подготвят специалисти със задълбочени теоретични знания и практически умения, способни да идентифицират и предлагат адекватни решения на приоритетни здравни проблеми на общността в системата на ПЗП.
- За нуждите на медицинското образование, да се изградят бъдещи квалифицирани преподаватели по специалността чрез ефективно участие на докторантите в учебния процес.

Основните задачи при разработване на докторантурата са:

1. Придобиване на базисни познания по специалността и овладяване от докторантите на специфичните професионални способности и подходи на био-психо-социалния модел на специалиста по Обща медицина;
2. Избор на подходяща актуална тема от научната специалност за разработвания от докторанта дисертационен труд;
3. Придобиване на базисни познания за методологията на научното изследване в медицината;
4. Формиране на знания и умения за самостоятелно планиране, постановка, организиране и провеждане на аналитични и експериментални епидемиологични проучвания;
5. Изграждане на практически умения за самостоятелно приложение на изследователските методи към конкретен научен проблем;
6. Овладяване на съвременни статистически методи за компютърна обработка и анализ на данни и резултати от научни проучвания;
7. Придобиване на теоретични знания и практически умения за прилагане в обучението на студентите на съвременни иновационни образователни технологии – проблемно-базирано обучение, центрирано към студентите интегрирано обучение и др.;
8. Използване на резултати от собствени научни изследвания за осъвременяване и усъвършенстване на преподаването по Обща медицина.

Мотиви за разработване на докторантури по специалността “Обща медицина”: За периода 2011 – 2016 г. в сектор „Обща медицина” към катедра „Обща медицина, съдебна медицина и деонтология” не е защитавана докторска дисертация. През 2003 год. настоящият ръководител на сектора, доц. д-р Цветелина Валентинова, като редовен докторант защити успешно докторска дисертация за придобиване на ОНС „Доктор” с дисертационен труд на

тема «Работата на екипите на Общопрактикуващия лекар – организационни и междуличностни аспекти». Натрупаният в продължение на повече от 20 години опит, създадените научно-преподавателски кадри и утвърдената приемственост между тях, както и контактите, поддържани с работещите в областта на Общата медицина преподаватели в страната и чужбина, са предпоставка за създаване на добри условия в сектора за провеждане на обучение по докторска програма. В сектор „Обща медицина“ на МУ-Плевен съществува потенциал за създаване – чрез разработването на докторантури – на научни кадри, които са способни да приложат усвоеното в преподавателската дейност и научната работа.

Сектор „Обща медицина“ е наследник и продължител на Катедрата по “Обща медицина” на Висш медицински институт – Плевен, която е първата разкрита катедра по тази дисциплина в България. Разкрита е с решение на АС от 13.05.1996 г. и реално започва своята дейност с преподаване на студенти втори курс през учебната 1997/98г. - една година преди ПМС №198/18.08.1998 г. *Понастоящем преподаването по учебната дисциплина обща медицина се реализира в сектор обща медицина на Катедра по обща медицина, съдебна медицина и деонтология.*

1.1.2. Цялостната дейност по обучение на докторанти в МУ – Плевен се осъществява по строго организирана ръководно – йерархична схема, на върха на която са ректорът и заместник-ректорът по научноизследователската дейност (НИД), качество и акредитация. Във ВУ работи Университетска комисия по качество на обучението и акредитация (УК-КОА) – експертите прилагат схема на структурата. Въведената в Медицински университет — Плевен вътрешна Система за оценяване и поддържане на качеството (СОПК) има за цел осигуряване, поддържане, управление и подобряване качеството на всички университетски дейности. СОПК е функционална, динамична и отворена за промени система, приоритетно насочена към качеството на обучение в МУ — Плевен. Приемът, конкурсите, изборът и обучението на докторантите се осъществява съгласно ЗВО, ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Плевен. Провежда се в катедрите и клиничните центрове на УМБАЛ „Д-р Г. Странски”, сключили договор с Ректора на МУ-Плевен. Оригиналната документация за хода на докторантурата се съхранява в Център по НИД. За всеки записан докторант се разкрива дело, в което се прилагат материалите и документите, отнасящи се до приема, статута, индивидуалния учебен план и неговите годишни обсъждания, положени изпити, работата на докторанта и подготовката на дисертационния труд. Документацията за прием и обучение на докторантите се регламентира и периодично се обновява на ниво МУ. Състоянието на редовните докторантури се контролира периодично от ФС и АС. УК-КОА провежда системно вътрешни одити в отделните катедри и/или други структури, ангажирани в обучението на докторанти.

След депозирането на доклада, през 2017 г. е разработена нова документирана информация на Системата за управление на качеството в съответствие с изискванията на БДС EN ISO 9001:2015. В политиката по качество са залегнали 4 групи стратегически цели:

Образователни цели – поддържане на високо равнище на качество на медицинското образование и активно участие в реализирането на единно Европейско пространство за висше образование; подготовка на конкурентноспособни за националния и европейски пазар на труда специалисти с висше образование, докторанти и специализанти в областта на медицината, фармацията, общественото здраве и здравните грижи, готови да посрещнат обществените здравни потребности и да участват в подобряването на популационното здраве

Научноизследователски цели – въвеждане в медицинската и здравеопазната практика на резултатите от фундаментални и приложни научни проекти, които разкриват механизмите на здравето и болестта и подобряват ежедневната практика.

Обществено-ориентирани цели – оказване на достъпна, висококвалифицирана и висококачествена лечебна, диагностична консултативна и профилактична помощ и експертно-методична подкрепа; Медицинска и здравна помощ за населението; Експертно-

методична подкрепа.

Организационно-ориентирани цели:

- ✓ Управление на качеството на обучението – качествено и адекватно обучение на български и чуждестранни студенти, докторанти и специализанти по медицина, фармация и здравни науки посредством разработването на нови и иновативни подходи на учене и критично мислене;
- ✓ Икономически цели – осигуряване на финансово-икономически условия за пълноценно финансиране на МУ-Плевен и ефективно използване на ресурсите;

ЕГ посети Центъра за НИД, където беше дадена допълнителна информация за материалната база и средствата за обучение на докторантите, регламентирани от Правилника. Начинът на финансиране се контролира строго от финансовия отдел на университета. Организиран е фонд за осигуряване на средствата, които се отпускат на конкурсен принцип. Координаторът в Центъра предостави на експертите папка с документация за: статута на фонда за подпомагане на докторантите, предложения за финансиране на изследователски проект-конкурс и начина на обявяването им. Налице са правила за провеждане на конкурсите.

1.1.3. Университетът прилага политика за осъществяване на взаимовръзка между обучението по докторската програма и научните изследвания и се съобразява както с националния контекст, по който функционира институцията, така и с институционалния контекст и стратегическия подход.

1.1.4. Правилата на етичен кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация фигурират в Правилника на МУ-Плевен.

Сформирана е Комисия по етика на научноизследователската дейност (КЕНИД). В Правилника за организацията и управлението на НИД в МУ-Плевен е регламентирана нейната дейност: „(1)....КЕНИД е независим експертен и консултативен орган,...за провеждане на начална оценка, периодичен надзор и даване на становище относно научните, медицинските и етичните аспекти на научните изследвания, провеждани в рамките на институцията. Тя се назначава от Ректора за срока на мандата. (2) Обект на експертна оценка са клинични и неклинични биомедицински научни изследвания върху човешки същества, научни изследвания с използването на персонална биомедицинска информация, човешки тъкани, животни, в частност генетично модифицирани животни и микроорганизми. (3) Обект на разглеждане са и всички етични проблеми, отнасящи се до защита на обществените интереси от недобросъвестни действия на изследователите при продукцията, съобщаването, предлагането и публикуването на резултатите от научните изследвания. Правилникът за работа на КЕНИД е приет в актуализиран вариант на заседание на АС от 06.07.2015 г. (Протокол №24). КЕНИД представя информация за дейността си пред АС един път годишно. Правилникът е достъпен за всеки в електронен вариант на сайта на Университета.

В МУ-Плевен са приети и оповестени правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на плагиатство, които са отразени в Етичния кодекс на учения. При установяване на висок процент на плагиатство, въз основа на софтуерна програма iThenticate® (система за проверка на плагиатството, която сравнява съдържанието с огромна база от уеб страници и академични публикации) или друг източник на информация, ръкописите не се разглеждат за публикуване.

Правилата на етичния кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират залегналите в Закона за висшето образование академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация фигурират в Правилник за устройството и дейността на Медицински университет – Плевен.

Резултати от проверката:

Целта на подготовката за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по „Обща медицина“ в МУ – Плевен е в съответствие с мисията, целите и задачите на Университета. Обучението се базира на официално утвърдени стандарти, записани и разработени в програми и правилници и е съобразено с действащото законодателство. Докторската програма е организирана и ще се реализира в Сектор „Обща медицина“ към Катедрата по Обща медицина, съдебна медицина и деонтология адекватно на политиката на ВУ.

Цялостната дейност за обучение по докторската програма по Обща медицина, е подчинена на системата за качество в МУ – Плевен, без да се пренебрегва нейната специфика. Резултатите от посещението на експертната група от НАОА в Сектор „Обща медицина“ към Катедрата по Обща медицина, съдебна медицина и деонтология, установява това.

Докторската програма по „Обща медицина“ се включва успешно в рамките на институционалния и национален контекст за взаимовръзка между науката и практиката. В МУ – Плевен са изработени и се изпълняват правила за осигуряване на академично единство, академични свободи и нетърпимост към дискриминация, съответстващи на ЗВО. Те се гарантират от Правилника на Университета и на Комисията по етика на научноизследователската дейност.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни

2.1.1. Докторските програми в МУ-Плевен и Сектор „Обща медицина“ са разработени по утвърдени процедури. За всяка докторска програма се разработват учебен план, учебна програма и квалификационна характеристика, където са отразени целите на програмата, описанието на получаваната квалификация в рамките на лекциите от груповия и индивидуалния учебен план, а така също и професионалните компетенции, получавани след защитата на дисертационния труд. Обучението на докторантите в сектор „Обща медицина“, при Факултет „Обществено здраве“ към МУ- Плевен може да бъде насочено в три области: Образователна; Научноизследователска; Морално-етична, чрез преминаване през основните етапи, касаещи обучението на докторанти: конкурсна процедура; зачисляване; изготвяне на индивидуален учебен план; отчет за извършените дейности и отчет за изпълнение на индивидуалния учебен план; атестиране на база на отчет за извършените дейности; права и задължения на докторантите; възможности за включване в учебно-преподавателската и диагностично-лечебната дейност на съответното лечебно звено; изисквания за допускане до предзащита; подготовка на дисертационния труд за защита; апробация и отчисляване; научно жури; провеждане на публична защита; приложение на изследователските методи към конкретни научни проблеми; критична оценка и обсъждане на постановката и валидността на проведените проучвания; класически и съвременни статистически методи за компютърна обработка и анализ на резултати от научни проучвания и други.

Обучението на докторантите по Обща медицина включва овладяване на основите на научната специалност и придобиване на познания и умения, за ефективно провеждане на лечебно-диагностична дейност, за научни изследвания по актуални проблеми на Общата медицина чрез подходи, методи и модерни технологии в съответствие със съвременните постижения и за оказване на високо квалифицирана професионална здравна помощ и профилактика.

2.1.2. Документацията за прием и обучение на докторантите се регламентира и периодично се обновява на ниво МУ. Правилата и процедурите по прием и обучение и условията и реда за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ са уредени

със ЗВО, с други нормативни актове и Правилника на ВУ. В МУ- Плевен е създадена организация и стандарти при разработването, одобрението и прилагането на учебната документация. Разработен е формат на учебните програми, съдържащ същността и всички аспекти, свързани с обучението по дисциплината; нейното място и обвързаност с други дисциплини в учебния план; преподавателите, включени в обучението; начините и формите на обучение и оценяване. Учебните програми се изготвят, съгласуват и съхраняват съобразно „Инструкция за разработване и управление на документите от СОПКО“, процедура, приета от УК-КОА на МУ- Плевен 22.06.2006 г. и „Управление на разработката на учебни планове и програми“.

В Сектора по обща медицина са разработени и приети на секторен и факултетен съвет **учебна програма, учебен план и квалификационна характеристика** за обучението на докторанти по специалност „Обща медицина“. **Учебният план** отразява спецификата на докторската програма по „Обща медицина“. Разработен е в съответствие с Учебния план и кредитната система за оценка на подготовката на докторанти в МУ- Плевен. Обучението е предвидено да се провежда в две основни направления: задължително обучение в групов учебен план в рамките на Докторантското училище и специализирано обучение, включващо теоретична и практическа подготовка. То се провежда както в първичното обучаващо звено, така и в институции и лаборатории, с които МУ- Плевен има договорни отношения. Освен това докторантите покриват задължителна научна програма, включваща разработването на публикации на научните им резултати, докладване пред специализирани научни форуми и участие в научни проекти. **Учебната програма** е разделена на тематични модули, обхващащи различни аспекти от основния курс на обучение по обща медицина — обща част, специфични дейности на лекаря в общата медицинска практика, както и работата му със специфични групи от общността. **Квалификационната характеристика** отразява в детайли необходимите интелектуални и практически компетенции, които трябва да придобият докторантите по „Обща медицина“. Учебната документация за обучението по „Обща медицина“ е разработена за две форми на обучение: редовна форма на обучение и обучение на самостоятелна подготовка.

2.1.3. Докторската програма по Обща медицина е представена в ясна документация, в съответствие с нормативните изисквания с формулирани ясни цели, задачи и мотиви за обучение.

Основната цел на обучението по докторската програма по специалност „Обща медицина“ е развитие на специалисти, способни самостоятелно да решават значими научни проблеми; създаване на висококвалифицирани кадри за нуждите на преподаването, научноизследователската дейност и клиничната работа в първичната здравна помощ. **Основните практически задачи** при разработване на докторантурите са образователни; научноизследователски и морално-етични.

Мотивите за обучение на докторанти по докторска програма „Обща медицина“ са следните: Изграждане на подготвени преподаватели по обща медицина за обучението на студенти по медицина, на специалисти по здравни грижи и професионални бакалаври; Развитие на потенциала на студентите и създаване на научни кадри, владеещи важни знания, умения и компетентности; Докторантите да придобият лични и професионални компетентности.

2.1.4. Докторската програма в Сектора по обща медицина се разработва и актуализира съобразно повишените изисквания към конкурентоспособността на кадрите в сферата на Първичната медицинска помощ, поради лавинообразно нарастващия обем информация и с предизвикателствата на съвременните технологии, а заемаването на академични длъжности се осъществява на базата на анализ на учебната натовареност. Увеличаването на обема на работа с увеличаването на обучаемите чуждоезикови студенти налага както увеличаване на броя на хабилитираните преподаватели, така и на асистентите в сектора.

2.1.5. В МУ-Плевен е разработена „Програма за развитие на компетентността и конкурентноспособността”, с конкретно визирани дейности. В изпълнение на програмата постъпва научна информация за аналогични докторски програми в други ВУ или научни организации в страната и чужбина, която се обсъжда на секторни съвети, чрез уеб-страницата на Университета и библиотечните ресурси. Докторантите са регистрирани в „Интегрирана база данни на докторантите в България и дискуссионен академичен форум“, където търсят възможности за отпускане на стипендии, включване в проекти, участие в научни форуми и др. Достоверността, автентичността и оригиналността на докторските работи се контролира от КЕНИД и чрез изпълнение на законовите разпоредби по процедурата.

В Университета функционира Кредитна система за оценка на подготовката на докторанти в МУ – Плевен, с което обучението в трета степен на висшето образование се издига на качествено ново равнище. Кредитната система е разработена въз основа на Европейската система за набирание и трансфер на кредити. Докторантите се допускат до предзащита ако са набрали минимален брой кредити от изпълнение на образователната и научна програма. Университетът следва политика и процедура за академично признаване на чужди образователни документи.

Хармонизирането на дейностите по обучението на докторантите във ВУ с тези на Европейското образователно пространство има смисъл за: мобилността на докторантите; уеднаквяване на учебно съдържание; взаимно признаване на дипломи; организиране на продължаващо допълнително обучение, адекватно на динамичните изменения в пазара на труда.

Доц. Валентинова и д-р Недкова са членове на Сдружението на обучителите и изследователите в България по Обща медицина (СОИБОМ), където редовно се обсъждат проблемите на обучението и научните проучвания в областта на докторската програма. Доц. Валентинова в качеството си на член на четири журита за присъждане на ОНС „Доктор“ в аналогични докторски програми на МУ-Пловдив през акредитирания период е подробно запозната с тях.

2.1.6. Процедурите за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми са заложили в ПРАС на МУ Плевен. Действащата комисия по атестация на научно-преподавателския състав извършва оценка на резултатите от учебната и научната дейност въз основа на график, утвърден от Ректора. Оценява се обема, характера и качеството на публикуваните научни трудове; участието в научни прояви и в разработването на научни проекти; научното ръководство на докторанта; разработването на дисертацията; членство в научни организации и дружества; участие в редколегии на научни издания; специализации и др. В ПРАС са регламентирани базисните специфични процедури за контрол и отчетност на дейността на докторантите.

Резултати от проверката:

Докторската програма по „Обща медицина“ е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката с тази област, с ясно дефинирани цели, задачи, методология, очаквани резултати и е сравнима с подобни у нас и в Европа. Разработени са стандарти и е създадена организация за непрекъснатия им мониторинг: учебна документация, изработване и оценяване на програмите, етап на работа, контрол на достоверността и автентичността на разработките, позволяващи своевременна защита, професионална мобилност и успешна реализация на пазара на труда.

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд

3.1.1. МУ-Плевен използва разнообразни образователни методи в подготовката на докторанти. Разработената „Кредитна система за оценка на подготовката на докторанти“,

основана върху ECTS е важен стимул. Набирането на кредити се осъществява чрез изпълнение на образователната и научна програма и участие в научноизследователски проекти, чрез конкурс по определени критерии.

Създадено е Докторантско училище, което функционира към Центъра за научноизследователска дейност. Целта на програмата му е придобиване на ключови компетенции за изграждането на успешна академична и научноизследователска кариера на докторантите. Висококвалифицирани преподаватели и лектори обучават докторантите чрез специализирани курсове, повишавайки тяхната квалификация при: писане на научен текст; оформяне на съдържанието и структура на научния труд; работа с бази данни, научни библиотеки; поддържане на контакти и сътрудничество в научните среди; работа в екип и лидерски умения в академична среда и извън нея; планиране на кариерата с отчитане на собствените възможности и интереси; външно финансиране; чуждоезиково обучение - терминология и специализирана научна лексика; комуникационни и презентационни умения; придобиване на компетентност за работа в многонационални научни колективи; добра научна практика - управление на данни; собственост на данни и материали; авторство; конфликт на интереси; измами в науката. МУ-Плевен работи в посока целенасочено стимулиране на докторантската мобилност. За периода 2014-2021 са актуални договори за академичен обмен по програма Еразъм+ с 33 медицински университета и центрове в 13 държави.

Традиционни и модерни форми на обучение са залегнали в реализирането на докторската програма по „Обща медицина“: лекционни курсове, изнасяни от хабилитираните преподаватели по специалността; тематични курсове по индивидуалната програма; практически занятия за усвояване на експериментални методики и модерна научна апаратура; семинари и практически курсове в страната и чужбина; обучение за работа с високо специализирана научна апаратура, както в МУ - Плевен, така и в други звена в България; участие в научни прояви у нас и в чужбина;

В процеса на обучение на докторантите е предоставена възможност за използване на модерна техника и информационни технологии. Сектор „Обща медицина“ от създаването си до момента се придържа към новаторските инициативи в областта на Общата медицина. През 1996 г. в МУ-Плевен е създадена първата в страната катедра по „Обща медицина“, колективът на която разработи Националната програма за специализация по Обща медицина и първи в страната стартира следдипломно обучение по Обща медицина. Издаден от катедрата бе и първият учебник по Обща медицина за студенти и специализанти. Преподавателите от сектора спечелиха финансиране по проект на Отворено общество „Building for the Future“, Иновации в Университетското Образование по дисциплината Обща медицина 2003-2004 г. По този проект двама от преподавателите: Доц. Горанов и д-р Балашкова се запознаха с опита на водещи и с утвърдени традиции в обучението по Обща медицина европейски катедри на Университетите в Манчестър, Брюксел и Маастрихт. Опитът на преподавателите от сектора се обогати чрез посещение на Лабораториите за практически умения и футуристичната библиотека на Университета в Маастрихт, наблюдение на едnodневен практически изпит на студентите по Обща медицина OSCE (Objective Structured Clinical Examination) в Центъра за Обучение и Изследвания на Университета в Манчестър, както и участие в провеждането на едnodневна подготвителна сесия за “симулирани пациенти “ в Университета в Кили. В рамките на този проект преподавателите от сектора обмениха опит относно студентското и следдипломното обучение по Обща медицина (програми, форми и методи на обучение) с проф. Вилем Бетц и неговите асистенти, преподавателите д-р Дърк и д-р Ян - общопрактикуващи лекари от Университета в Брюксел, с проф. Герхард Майор - завеждащ офиса за международни връзки и координатор на интернационални програми за обучение по медицина в Университета в Маастрихт, както и с преподавателите от катедрата по Обща медицина на Университета в Манчестър (проф. Карл Уайтхауз, проф. Вал Уоз, проф. Сандърс).

Разширено е учебното съдържание с предлагане на свободноизбираемата дисциплина „Комуникативни умения“. В настоящия момент обучението по Обща медицина и Комуникативни умения в сектора се извършва като успоредно с утвърдените класически методи и форми се включват иновативни и интерактивни методи на обучение като: групово дискусия по казуси и учебни филми, ролеви игри, работа в малки групи или самостоятелна работа по поставена задача.

3.1.2. Подготовката и обучението на всеки докторант се извършва по *Индивидуален учебен план*, изготвен от неговия научен ръководител, одобрен от Катедрен/секторен и ФС и включва общ учебен план за целия период на обучение и работен план по години. Индивидуалният учебен план на докторантите в докторска програма по обща медицина ще е съобразен с План-програмата на специалността „Обща медицина“, а също и с темата на дисертационния труд.

Индивидуалният план съдържа: темата на дисертацията; график за изпитите и етапите и сроковете на приключването ѝ; дизайн и обезпеченост на научното изследване; посещения и участието в курсове, обучения, научни форуми и други публични изяви; посещения на определен цикъл от лекции и упражнения. Изпълнението им се контролира периодично от ръководителя на докторантурата и/или на Катедрен респ. секторен съвет за приемане на отчетите или участията в научни форуми.

Колективна форма на обучение е докторантското училище в МУ – Плевен, чиято дейност се регулира с Правилник. Докторантите получават знания за структурата и оформлението на научна работа, дисертационен труд, методология на НИД, биостатистика и др., което носи сертификати и кредити. Процедура по защита на дисертацията се разкрива при набирание на определен брой кредитни точки и приключване на научното изследване. Периодите на обучение се контролират от ръководителя на дисертацията и се документират в папките на докторантите в Сектора към НИД.

3.1.3. Изпълнението на индивидуалните програми се контролира периодично от научния ръководител, от Катедрения съвет и ФС и АС. Докторантите се атестират от ФС в края на всяка академична година въз основа на отчетите пред Катедрата, становище на ръководителя за изпълнение на сроковете и етапите и препоръки за по-нататъшно развитие на докторантурата.

Процедурите и етапите по защитата се изпълняват съобразно законите и наредбите в страната и правилниците на МУ. Документират се със заповеди, протоколи от КС, ФС, АС, научно жури и т.н.. Образователната и научна степен „доктор“ се удостоверява с диплома, издадена от МУ-Плевен.

3.1.4. Оценяване на постиженията на докторантите се осъществява през целия период на разработка на докторския труд чрез контрол на индивидуалния учебен план, отчетите, ECTS, участие в научно-изследователски проекти, изготвяне на научни съобщения, с отразяване на постигнатите резултати и публикуването и/или представянето им на научни форуми и чрез всички останали елементи на образователния процес.

За улесняването на процедурите по атестацията на докторантите и на целия академичен състав, от 2016 г., в сайта на ВУ е достъпна за всички *електронна атестационна карта*. МУ–Плевен изпраща в Националния център за информация и документация в електронен и печатен вариант информация за защитените докторски дисертации, с копие и автореферати от тях. Предстоящите защиты на докторските работи, с рецензиите и становищата на научното жури и окончателните резултати се оповестяват online. Само докторанти, изпълнили планираните дейности по индивидуалния учебен план и събрали изискуемия минимален брой кредити се допускат до апробация пред разширен катедрен съвет.

3.1.5. Съгласно Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен жалбите от докторанти, свързани с дейността на научния ръководител, осигуряване на условия за изпълнение на индивидуалния план, ползване на допълнителни финансови ресурси, се разглеждат от Ректора на МУ- Плевен. Комисията за развитие на академичния

състав (КРАС) към Академичния съвет на МУ – Плевен изпълнява контролни функции, включително и разглеждането на жалби, но до този момент няма постъпили такива.

Резултати от проверката:

Подготовката на докторантите по „Обща медицина“ в МУ-Плевен ще се реализира със съвременни образователни форми и научни методи по индивидуален план и чрез участие в колективни прояви. Всички етапи ще се контролират ефективно от прекия ръководител на научното звено и чрез обсъждане на отчетите и резултатите от работата на докторантите. Оценяването на постиженията се осъществява чрез ECTS, научните прояви и текущи вътрешни одити. Всички елементи от докторантските процедури се отразяват в административната документация на ВУ, съхранявана в ЦНИД.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация

4.1.1. Процедурите по прием и обучение на докторанти в МУ–Плевен са разработени и залегнали в ПРАС и са подчинени на законите в страната. Разработената Процедура при защита на дисертация за придобиване на ОНС “Доктор” е публично достояние на всеки заинтересован и е оповестена на сайта на университета.

Всички изисквания и процедури ще бъдат спазени стриктно по отношение на докторската програма по „Обща медицина“.

4.1.2. В МУ-Плевен са разработени Допълнителни вътрешни нормативни актове, подпомагащи работата на докторантите: Правилник за организацията и управлението на НИД, Статут за дейността на фонд „Подпомагане на Докторанти“, Правила за участие в конкурса за финансово подпомагане на научноизследователски проекти на докторанти.

Изградена е система за насърчаване и развитие на НИД на докторантите. Към ЦНИД са разкрити сектори „Научни прояви и студентско научно творчество“ и „Работа с докторанти“. От 2008 г., вътрешно-университетските конкурси за научни проекти се осъществяват чрез усвояване на целева субсидия от държавния бюджет по съответен ред и организация (правила, комисия, документация, процедури, критерии). Ежегодно се обявява конкурс за проекти на докторанти, с приоритети - приложни научни изследвания и разработване на части на докторски дисертации. МУ подпомага участието на докторантите.

За периода 2012-2017г. във финансираните със средства на МУ-Плевен научноизследователски проекти са участвали общо 86 студенти и докторанти. От 2011 г. се провеждат самостоятелни конкурсни сесии за финансово подпомагане на проекти на докторанти, в които участват докторанти зачислени за обучение за редовна докторантура и техните научни ръководители. За периода 2012-2017 г. докторантските проекти са общо 10. Изразена е ясната тенденция за повишаване участието на докторанти в научноизследователски проекти, като важен етап от академичното им израстване и развитие.

4.1.3. В периода 2010 - 2017 г. МУ Плевен има сключени спогодби за международен обмен и сътрудничество, включително и за докторанти, със следните институции за висше образование: Университета в Любляна и Болницата в Марибор, Словения; Хумболтовия университет в Берлин, Германия; Университетите Истанбул и Мармара в Истанбул и Dokuz Eylul Университет в Измир, Турция; Университета в Болоня, Италия; Вилнюски университет, Литва; Университет Masaryk, Чехия; Свободен университет в Брюксел, Белгия; и Средиземноморски университет в Марсилия, Франция.

Новоподписаните договори за академичен обмен по секторна програма „Еразъм+“ за периода 2014 г. - 2021 г. на МУ – Плевен с чуждестранни университети са общо 24: **Полша** – МУ в Познан, Варшава и Гданск; **Франция** – II Средиземноморски университет в Марсилия; **Белгия** – Свободен Брюкселски университет; **Италия** – Университетите в Неапол и Падуа, **Испания** – Католически университет Сан Антония в Мурсия, **Словения** – Университетът в

Любляна, **Чехия** – Palacky University Olomouc; **Румъния** – Титу Майореску Университет, Букурещ; **Германия** – Университетът в Роцок, **Турция** – със седем университета: Тракия университет, Истанбулски университет, Башкент университет в Анкара, Мармара университет, Докуш Ейлул университета в Измир и др.

МУ-Плевен е сключил договор с редица научни институции в страната – с МУ – София, с БАН, НЦОЗ (Национален център по общественото здраве), НЦЗПБ- София, като голяма част от проектите са реализирани в резултат на това сътрудничество.

Правилникът за организация и управлението на дейностите по секторна програма „Еразъм +“, определя условията за включване и реализиране на мобилността на докторантите. В МУ- Плевен като колективен орган е създадена Комисията по европейска интеграция и академична мобилност (ЦЕМС), която включва академични, административни и финансови експерти. Тя изготвя превод на академичната справка от съответното ВУ, а Институционалният координатор подготвя в съответствие с Наредба №21 на МОН за признаване на периоди на обучение в чужбина „Протокол за признаване на обучение, проведено в чужбина по програма „Еразъм +“.

Договорените условия стимулират докторантите за участие в национални и международни научни прояви, членство в партниращи асоциации, извършване на съвместна образователна и научноизследователска дейност, включване в изследователски проекти и създаване на творчески контакти с чуждестранни научни екипи.

4.1.4. В специализирания отдел за работа с докторанти на ЦНИД, се събира цялата документация, касаеща зачисляването, изпълнението на индивидуалните планове и събирането на кредитните точки от посещението на Докторантското училище.

През последните 5 години са обучавани общо 131 докторанти, от които: 27 в редовна докторантура, 8 в задочна докторантура и 96 в докторантура на самостоятелна подготовка. За същия период успешно защитили ОНС „Доктор“ са 63 докторанти. Делът на защитилите редовни докторанти от общия брой защитили е 25 % (16 бр.). От обучаваните докторанти, отчислени с право на защита са 5, прекъснали по майчинство - 2, напуснали по собствено желание – 4, преместени в друго ВУ – 3, без право на защита – 3, друга причина – 1. За периода успешно защитили научната степен „Доктор на науките“ са 11 лица.

Девет от успешно защитилите редовни докторанти в МУ– Плевен продължават академичната си кариера, като трима от тях са хабилитирани. Останалите заемат асистентски места – асистент и главен асистент. От общо **63** докторанти, придобили ОНС „Доктор“ през периода 2012-2017 г., **38** са част от научно-преподавателския състав на МУ – Плевен (единици работят в други ВУ в България) и продължават академичната си кариера, като **15** от тях са хабилитирани.

Резултати от проверката:

В МУ-Плевен има изградена организация, детайлни процедури и строга административна система за работа с докторантите във всички етапи на тяхната подготовка. Те се включват активно в научноизследователски проекти и в програмите за студентска мобилност. Сътрудничеството с научни структури у нас и в чужбина осигурява подобряване на качеството на обучение във ВУ и кариерното развитие на докторантите.

Стандарт 5. Преподавателски състав

Критерий 5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията

5.1.1. В МУ – Плевен и Сектор „Обща медицина“ съществува благоприятна академична среда и се оценява значението на научния ръководител за успеха на докторската програма.

В сектор „Обща медицина“ на МУ-Плевен в акредитирания период са работили **5** преподаватели на основен трудов договор – двама хабилитирани и трима нехабилитирани:

- **Доцент д-р Митко Николов Горанов, д.м.** (пенсионер) - работил в сектора от създаването му до декември 2012г., притежаващ специалности по Обща медицина и по Акушерство и гинекология.
- **Доцент д-р Цветелина Валентинова Митева, д.м.**, на работа в сектора от 2000г., до момента, хабилитирана през септември 2011г. по специалността Обща медицина, притежаваща и медицинска специалност по Обща медицина.
- **Асистент д-р Магдалена Иванова Балашкова** - на работа в сектора от създаването му до момента, с придобити специалности по Обща медицина и Социална медицина.
- **Асистент д-р Ваня Маргаритова Недкова-Миланова** – на работа в сектора от 2006г. до момента, с придобити специалности по Обща медицина и Педиатрия.
- **Преподавател д-р Любомира Димитрова Гаджелова** – на работа в сектора от март 2012 г. до момента, с придобита специалност по Обща медицина.

Двама от членовете на академичния състав през акредитирания период са променили академичните си длъжности – от гл. асистент в асистент и един – от асистент в преподавател (поради приложен новия ЗРАСРБ).

След депозиране на доклада са настъпили някои промени в числения състав на сектор „Обща медицина“. През ноември 2017 г. е назначена за хоноруван преподавател д-р Мирослава Христова, д., а през април 2018 г. д-р Галя Найденова, д.м. През септември 2018 г. , след навършване на пенсионна възраст, д-р Магдалена Балашкова преминава от длъжност „асистент“ на длъжност „хоноруван преподавател“, а д-р Галя Найденова, д.м. след издържан конкурс, е назначена за асистент на ¼ бройка към академичния състав на сектора.

Към момента научнопреподавателският състав на сектора включва един доцент, двама асистенти, един преподавател на основен трудов договор и двама хонорувани преподаватели:

- **Доцент д-р Цветелина Валентинова Митева, д.м., - ръководител сектор**
- **Асистент д-р Ваня Маргаритова Недкова-Миланова**
- **Асистент д-р Галя Найденова Атанасова, д.м.**
- **Преподавател д-р Любомира Димитрова Гаджелова**
- **д-р Магдалена Иванова Балашкова - преподавател на хонорар**
- **д-р Мирослава Христова, д. – преподавател на хонорар**

Относителният дял на хабилитираните преподаватели по докторската програма към общия брой преподаватели в обучаващото звено в началото на акредитирания период е 50% (2:4), а края е 25% (1:4) като тогава относителният дял на хабилитираните преподаватели на ОТД по докторската програма към общия брой хабилитирани преподаватели в обучаващото звено е 100% (1:1). Относителният дял на хабилитираните преподаватели по научната специалност, към общия брой хабилитирани преподаватели в научно-образователното звено, които могат да участват в обучението на докторанти по научната специалност „Обща медицина“ е 100%. Един от асистентите към Сектор „Обща медицина“ - **д-р Ваня Маргаритова Недкова-Миланова от 13.07.2017 г. е зачислена като докторант на самостоятелна форма на обучение към катедра „Хигиена и епидемиология“ на Медицински университет Варна с тема на дисертационния труд Хранителни алергии в кърмаческа възраст в плевенски регион – рискови фактори и поведение.** Тя е административен и учебен асистент в сектора с повече от 10 г. преподавателски стаж. Има придобита специалност по обща медицина и по педиатрия, член на Европейската Академия на учителите по Обща практика и Семейна медицина (EURACT), Европейската асоциация по общественото здраве (EUPHA), Българската асоциация по общественото здраве (БАОЗ) и Сдружението на учители и изследователи в България по обща медицина (СОИБОМ).

Таблица 1. Преподаватели на ОТД в сектор „Обща медицина“ за периода 2011 - 2018 г.

№	Звание, степен, име, фамилия	Докторантура	Медицинска специалност
1.	Доц. д-р Митко Горанов	Акушерство и гинекология	Обща медицина, Акушерство и гинекология
2.	Доц. д-р Цветелина Валентинова Митева, дм	Обща медицина	Обща медицина
3.	Асистент д-р Магдалена Балашкова	-	Обща медицина, Социална медицина
4.	Асистент д-р Ваня Недкова-Миланова	-	Обща медицина, Педиатрия
5.	Асистент д-р Галя Найденова Атанасова, дм	Кардиология	Обща медицина, Кардиология
6.	Преподавател д-р Любомира Гаджелова	-	Обща медицина
7.	д-р Мирослава Христова, хоноруван преподавател	Здравен мениджмънт	Обща медицина

5.1.2. Позитивната академична среда в Сектора по обща медицина, съчетана с дългогодишния научнопреподавателски опит, високата квалификация и професионалната прецизност на преподавателите, създава необходимите условия за качествено ръководене и адекватна оценка на цялостния труд на докторантите в областта на докторската програма по Обща медицина. Асистентите от сектора имат преподавателски опит, задълбочени познания по специалността и притежават необходимия ценз за извършване на научноизследователска дейност.

Общият брой публикации на хабилитирани и нехабилитирани преподаватели в сектор „Обща медицина“ за периода 2011- 2018 г. в реферирани списания е **24**, от които **4** статии в списания с импакт ранк и **28** - в нереферирани списания. Относителният дял на научните публикации на хабилитирания академичен състав в общата публикационна активност на сектора е **29 %**.

За оценявания период, хабилитираните и нехабилитираните преподаватели от Сектора са представили **23** научни съобщения на медицински научни форуми, от които **13** в България и **10** в чужбина. За периода преподавателите от звеното са участвали в 3 научноизследователски проекта, финансирани от МУ – Плевен (табл. 2).

Табл. 2. Научноизследователски проекти, финансирани от МУ – Плевен с участието на преподаватели от сектора

Тема	Ръководител	Участници
Но D-1/2011 Генетични маркери за инфаркт на миокарда в Плевенския регион	Методичен ръководител: Доц. д-р Емилия Лакова, д.м., сектор „Патофизиология“ Научен ръководител на докторанта: Доц. д-р Мария Цекова, д.м., катедра „Кардиология, пулмо-логия и ендокринология“	Докторант: д-р Галя Найденова Атанасова
Но 27/2012 Изследване на генните полиморфизми на инхибитора на плазмино-генния активатор (РАI I) и аполипопротеин Е при пациенти с остър коронарен синдром	Методичен ръководител: Доц. д-р Мария Цекова, д.м. - катедра „Кардиология, пулмо-логия и ендокринология“ Водещ изследовател: Доц. д-р Емилия Лакова, д.м. – сектор „Патофизиология“	Д-р Галя Найденова Атанасова Доц. Радка Кънева – изпълни-телен мениджър Център по Молекулна медицина, МУ-София

№16/2016 Определяне на липопротеин – свързаната фосфолипаза А2, аполипопротеин В и алипопротеин А1, като предиктори на кардио-васкуларен риск у пациенти с метаболитен синдром	Методичен ръководител: Доц. д-р Боряна Крумова Русева, д.м., Ръководител сектор „Физиология“ Водещ изследовател: Доц. д-р Иван Георгиев Цинликов, д.м., Ръководител катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“, клиника по Вътрешни болести	Д-р Галя Найденова Атанасова, д.м. хонорован асистент Д-р Аспарух Георгиев Николов, д.м. асистент, катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ Д-р Полина Цекова Петрова, лекар, специалност „Клинична лаборатория“, МЦ „Екзакта Медика“ Анна Миленова Атанасова, студентка III курс
--	--	--

Всички преподаватели от сектора са членове на международни научни организации: Европейската Академия на учителите по Обща практика и Семейна медицина (EURACT), Европейската асоциация по общественото здраве (EUPHA) и др.

5.1.3. Членовете на академичния състав на обучаващото звено имат отчетливи резултати в научноизследователската дейност по специалността на докторската програма и в съответната образователна област. Те работят активно по проблемите в областта на Общата медицинска практика. За акредитирания период са реализирали 24 пълнотекстови публикации в реферирани списания. Откритите цитирания на техните трудове в български научни списания са 38. Като авторски колектив доц. Цв.Валентинова, д-р М. Балашкова и д-р В. Недкова през 2015г. са издали един учебник за студенти и специализанти – „Обща медицина – теоретични основи“. Академичният състав е участвал с 23 научни съобщения на медицински научни форуми, от които 13 в България и 10 в чужбина.

През акредитирания период доц. д-р Цв. Валентинова е била член на научния комитет на Юбилейната научна конференция „40г. Медицински университет – Плевен“ 30.10-1.11.2014 в Плевен, член на научния комитет на Четвъртия национален конгрес по Обща медицина „От науката към човека“ 20-23.11.2014г. в Пловдив и председател на техническия комитет на Юбилейната научна конференция с международно участие „Общественоздравна политика и практика“ 1-3.10.2015г. в Плевен.

Утвърдена практика е участието на представители от всички катедри по обща медицина в страната в организационните комитети на форуми и срещи по специалността, което подкрепя междуинституционалното и колегиално партньорство и съвместната научноизследователска работа.

Резултати от проверката:

Подготовката на докторантите в сектор „Обща медицина“ може да се осъществява от преподавателите със специалност „Обща медицина“ на основен трудов договор към ВУ, с богат професионален опит, които развиват активна научноизследователска дейност.

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности

6.1.1. Университетът разполага с 20 лекционни и 159 учебни зали и лаборатории за учебно-практически занятия с капацитет 3763 седящи места и площ от 7 526.12 кв. м. Залите са с отлично съвременно оборудване - мултимедийни прожектори и интерактивни дъски, а аудиториите „Амброаз Паре“ и „Гален“ - с аудиовизуална техника, позволяваща видеоконферентна връзка в реално време с различни точки на света.

Общо, 212.4 работни места за лабораторна и аудиторна работа отговарят средно на 100 обучаеми. Един студент разполага с 4.25 кв. м. аудиторна и лабораторна площ, а всеки преподавател на ОТД и/или докторант - с 5.3 кв. м. лабораторна площ. Изследванията се обвързват с резултати, получени не само от една, а от няколко изследователски лаборатории, което допринася за относителното повишаване на този показател.

Библиотеката на МУ – Плевен разполага с 3 читални (150 м²) със 71 места за четене и 12 компютъра; компютърна зала (36 м²) с 16 компютъра на свободен достъп, всички свързани с Интернет; ресурсен център с 2 мултифункционални устройства; 3 настолни скенера, от които 2 Photo Scanner; телевизор и DVD-плеер. Има 8 служебни работни места, свързани в библиотечно-информационна система и интернет, Book-scanner, 1 мултифункционално устройство; 6 принтера и 3 скенера. Налице са около 4,5 места на 100 читателя или 23 читателя на 1 място. На 100 читателя има 2 РС.

Издателски център МУ – Плевен е звено към Научноизследователска дейност, но подпомага и учебния процес и повишаването на качеството на образованието. В Издателския център функционират звено за предпечатна подготовка, печатна база, копирно звено. Всички дейности се обслужват от висококвалифицирани специалисти: предпечатна подготовка и на учебници, тестове и други учебни медицински пособия и издания, свързани с научната дейност в Медицински университет – автореферати и монографии.

Сектор „Обща медицина“ разполага с 3 учебни зали, които се използват за обучението на студенти и специализанти; провеждат се колегиуми, катедрени и секторни съвети. В сектора има лаптоп, подвижен екран и мултимедия с възможност за видеопрезентации. Всички преподаватели от сектор „Обща медицина“ имат персонален настолен компютър с осигурен 24-часов високоскоростен интернет, мрежова връзка и възможност за Wi-Fi интернет достъп. за целите на преподаването и обучението на докторантите се предоставя съвременна аудио-визуална и копирна техника (мултимедиен проектор, преносими компютри, принтерни и копирни устройства и др.).

Сектор „Обща медицина“ освен собствена, добре оборудвана материална база има договор с 21 акредитирани практики за обучение на специализанти по Обща медицина от Плевен и региона. Акредитираните практики могат да се използват и за практическа база за обучение на студенти и докторанти по Обща медицина.

Наличната материална база постоянно се обновява, за да отговаря изцяло на съвременните изисквания и нуждите на академичния състав и обучаващите се студенти.

6.1.2. Усъвършенстване на докторантските учебните програми в МУ-Плевен се осъществява чрез Следдипломно и продължаващо обучение, което е индивидуално и чрез участие в курсове, семинари, конгреси, конференции, симпозиуми и т.н. след придобиването на право за упражняване на лекарската професия. Центърът за СДО и УБК ежегодно изготвя План-разписание за курсовете, провеждани в МУ и УМБАЛ – Плевен, одобрен от Ректора и Председателя на БЛС. Осигурена е възможност за обучение и в други учебно-научни звена.

Практическата научноизследователската дейност на докторантите се осъществява в лабораторните звена на предклиничните катедри на МУ и в клиничната база на УМБАЛ, с която е сключен договор. Осигурен е достъп до всички лабораторно - диагностични центрове в болницата. Работата с пациенти се одобрява, проследява и контролира от КЕНИД.

6.1.3. Докторантите в МУ-Плевен имат достъп до богатата гама литературни източници, предлагани на традиционни и електронни носители, както и информационна база данни в областта на медицината. Организиран са интернет/интранет връзки между Библиотеката и сървъра на Университета в структуриран модул „Административно обслужване на обучаемите“. Компютърните мрежи в МУ-Плевен имат два компонента – Академична компютърна мрежа с достъп до Интернет и Мрежа за безжичен достъп, която се администрира от комуникационния компютърен център. В библиотеката е създадена мрежова библиотечна информационна система с пет работни модула, чрез които се постига пълна автоматизация на библиотечните и информационни процеси: „Интернет каталог OPAC“ (Online Public Access Catalogue); „Обслужване на читатели“; „Научен архив“; „Документация за придобиване и движение на библиотечния фонд. Инвентирание“; „Аналитично описание на статии, части от книги, рецензии“ от интегрираната библиотечно-информационна система E-lib/Windows версия 3.5., въведена е и бар-код технология.

Към 26 юни 2017 г. фондът на библиотеката е 58030 библиотечни единици (б.е.): 53188 б.е. книги, 4489 б.е. периодика, 50 електронни носители на документи и 303 дисертации и

автореферати. От тях 37048 б.е. (64 %) са на български език, а 20982 б.е. (36 %) – на чужди езици.

Абонамент за периода са медицинските бази данни: EBSCOhost (споделян абонамент на Библиотечно-информационен консорциум до 2017 г. вкл.); ISI Web of Knowledge; ScienceDirect; Scopus; SpringerLink (от 2006 год.); OVID+ (25 он-лайн списания), MEDLINE. Използването им дава възможност за достъп до много списания в областта на научната специалност.

Периодично в библиотеката се провежда обучение на докторантите в групи или индивидуално за работа с библиографски източници, търсене в електронния каталог и ползване на абонираните електронни бази данни.

Обучението и научноизследователската работа на докторантите по обща медицина са информационно обезпечени. Докторантите имат възможност за неограничен достъп за работа с компютър, както на работните си места в сектора, така и в залите на Библиотеката на МУ-Плевен. В Университетската библиотека се получават следните списания на хартиен носител: Folia medica, Journal of pathology, Virchows Archiv и повече от 240 учебници и списания, достъпни в абонираните медицински бази данни, свързани с общата медицина. Освен с тях, сектор „Обща медицина” разполага със собствен фонд от утвърдени издания на учебници и научни материали по Обща медицина в печатен и електронен вариант, необходими за подготовка на лекции, упражнения и специализация на академичния състав. Собствената литература, с която разполага секторът възлиза на 82 печатни издания.

Достъпът и ползването на информационните ресурси, както и услугата за доставка на електронни статии за студенти, докторанти и служители на МУ-Плевен са безплатни.

6.1.4. Изследователската дейност на докторантите се осъществява съгласно Правилника за устройството и дейността на МУ-Плевен, Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Плевен и Наредба № 9 на МОН от 10.09.2017 г. за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност.

Университетът подпомага докторантите, както чрез финансиране на научноизследователската им дейност от Фонд „Подпомагане на докторанти“, така и при оповестяване на резултатите от научните разработки. Фондът отпуска средства за подпомагане на публикуване в значими чуждестранни списания и за подпомагане на участия в научни форуми в страната и чужбина. Ежегодно се провеждат езикови курсове за повишаване на езиковата култура на докторантите и преподавателите, които завършват с изпит и придобиване на езиков сертификат за съответното ниво.

Докторантите се стимулират и подпомагат за участие в международни, национални и регионални научни прояви и специализирани курсове. Разходите по участията в страната се поемат на 100% от МУ – Плевен, а тези в чужбина – частично. Отпечатването на статии в реферирани и индексирани списания се финансира от МУ- Плевен. С решение на Академичен съвет, Протокол № 35/28 ноември 2016 г., се утвърждава материално стимулиране на авторите, направили публикации в списания с IF и реферирани списания без IF, на индексирани в базите данни Scopus и WEB of Science. Планира се учредяване на ежегодни награди за млади учени въз основа на научната им продукция, както и на учени или колективи с национално и международно признание за цялостна научна дейност.

Резултати от проверката:

МУ- Плевен разполага с материално-техническа и информационна база с богати библиотечни ресурси за теоретична учебно-преподавателска дейност и предлага адекватен академичен комфорт за докторантите по Обща медицина. Клиничната и лабораторна база на ВУ осигурява практическата им подготовка. Творческата активност на докторантите се стимулира строго регламентирано организационно и финансово, което се доказва от възможността да участват в научни форуми, реализация на проекти и да имат публикационна активност.

Стандарт 7. Управление на информацията

Критерий 7.1. Висшето училище имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите

7.1.1. Развитието и дейността на докторантите във ВУ се подпомага от ЦНИД. Налице са ефективни методи за събиране и съхранение на научната им продукция под формата на докторантски досиета. Анализира се ситемно информацията за взаимоотношенията преподавател–докторант– администрация–преподавател–други звена.

Събира се и се анализира информация за:

- *дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни;*

В МУ-Плевен е въведена „Система за оценяване и поддържане на качеството (СОПК), имаща за цел създаване на условия и разработване на стандарти, процедури, механизми и критерии за осигуряване, управление и непрекъснато повишаване качеството на всички университетски дейности.

- *осъществяваните процедури за одобряване и обновяване на учебната документация на докторската програма;*

Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален учебен план, който се изготвя от докторанта и научния му ръководител, обсъжда се от Катедрения съвет и се утвърждава от ФС на МУ-Плевен. Процедурите, свързани с актуализация на учебните планове по специалности се разглеждат от Учебно-методичните съвети към съответните основни звена, приемат се от ФС/КС и се утвърждават от АС (съгл. Чл. 96 от Правилника за устройството и дейността на МУ – Плевен).

- *развитието и успеваемостта на докторантите;*

Съгласно Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Плевен и изискванията на ЗРАС, докторантите подлежат на атестация в края на всяка академична година, попълвайки атестационна карта за НПС и докторанти. Отчетите съдържат изпълнение на планираните задачи, етапа на разработване на дисертационния труд, брой публикации и научни съобщения, участие в разработването на проекти и други форми на научноизследователска дейност.

- *удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение;*

Периодично се провеждат анкетни проучвания за оценка на удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение и на базата на анализ на резултатите от проучванията се предприемат мерки за подобряване на развитието и успеваемостта на докторантите. Резултатите показват, че: 55 % от докторантите са взели докторантски минимум, като смятат, че са били обективно оценени; 75 % от лицата определят като полезно първоначалното обучение, което се провежда за новозачислените докторанти; 40 % от докторантите са участвали в повече от четири научни разработки, а също така имат и висока публикационна активност (65 %); 80 % от докторантите оценяват високо ерудицията на своя научен ръководител; Висока оценка е получила Университетската библиотека по различни показатели; Висока оценка е дадена и на работата на различните административни звена в Университета; Преобладаващата част от докторантите считат, че могат да се справят успешно с възложените задачи, касаещи тяхната дисертация;

- *учебните ресурси и наличната подкрепа за докторантите;*

На заседание на Академичен съвет от 28.11.2016 г. е взето решение за материално стимулиране на кадрите за направени публикации в списания с импакт фактор, импакт ранк и реферирани във вторични бази данни.

- *кариерното развитие на завършилите докторанти.*

В Сектор „Работа с докторанти“ към ЦНИД се съхранява база данни за кариерното развитие на завършилите докторанти. От 2007 г. в МУ-Плевен е създаден Кариерен център,

който осъществява и поддържа връзка между академичната общност, студентите на МУ-Плевен и потребителите на кадри, фирми и организации от сферата на здравеопазването и социалните дейности.

За периода 2011 – 2016 г. в сектор „Обща медицина” към катедра „Обща медицина, съдебна медицина и деонтология” не е защитавана докторска дисертация. През 2003 г. настоящият ръководител на Сектора, като редовен докторант е защитил успешно докторска дисертация за придобиване на ОНС „Доктор”, след което продължава реализацията си в сектора съответно като асистент, старши асистент, главен асистент и доцент.

7.1.2. Обсъждането и публичното огласяване на ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на обучението и потребностите от промяна се реализират на периодични Катедрени, ФС и АС. Чрез анкети се отчитат и внасят предложения за промени в работата. Контролът по управлението на качеството се упражнява във ВУ от УК-КОА.

След депозиране на доклада, през 2017 г. от Съюза на специалистите по качеството в България е проведен външен одит на Процедурата за обучение на докторанти. Заключение от външната оценка на докторските програми е, че обучението на докторантите в МУ-Плевен се води, спазвайки всички национални нормативни изисквания, които са дадени в ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Направена е препоръка да се разработи единна структура на докторските дисертации и авторефератите. Препоръката е изпълнена и са разработени стандарти, които са достояние на всички обучавани докторанти.

Резултати от проверката:

МУ-Плевен има изградена стройна система за управление на информацията относно качеството на обучение на докторантите, която се ръководи от Университетската комисия по качество на обучението и акредитация. Функционирането на системата се осигурява от регулярното обновяване на докторските програми, административната подкрепа, собствената документация, периодичните външни и вътрешни одити и публичното оповестяване на ефективността на резултатите. Удовлетвореността на докторантите от организацията на обучение подкрепя това становище.

Стандарт 8. Информация за обществеността

Критерий 8.1. ВУ или научната организация публикува информация за:

- приети документи и учебна документация на докторската програма;
- решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав;
- решения от академични и факултетни съвети;
- проведени университетски форуми с участието на докторанти.

8.1.1. Всички документи по приема на докторанти и техните програми се оповестяват на web-страницата на ВУ и са на разположение на заинтересуваните в ЦНИД.

Ежегодно в МУ-Плевен се организира международната медицинска конференция за студенти и млади лекари. За периода 2012 – 2016 г. са проведени 5 такива конференции, в които са взели участие общо 2095 студенти и докторанти.

От 2008 г. в МУ — Плевен се издава мултидисциплинарно списание Journal of Biomedical & Clinical Research (JBCR), в което докторантите от сектора могат да публикуват собствени проучвания и резултати, свързани с дисертационните им трудове. На 17.09.2015 г. беше сключен договор с „De Gruyter Open“ за включване на JBCR в платформа за „open acces“, което позволява публикуването в него статии да станат достояние на ползвателите на световната мрежа. Чрез буквено-цифров код на всяка статия се осъществява постоянна връзка към нея с интернет, кросреференции, както и възможност за предварително онлайн публикуване на приетите манускрипти. JBCR се реферира от базите данни CABI, EBSCO Publishing и ProQuest.

8.1.2. Информация за програмите за мобилност на докторантите се предоставя системно online. За периода 2014-2021г. МУ – Плевен е сключил договори общо 24 чуждестранни университети по програма „Еразъм+”. Определянето на участниците в академичния обмен се осъществява на конкурсен принцип и резултатите са обявяват своевременно. Докторантите по специалност „Обща медицина“ ще имат възможност за участие в програмата „Еразъм+“ за академичен обмен с включените в нея, университети.

8.1.3. Иновационните резултати по докторската програма се представят в публикациите и участията в научни форуми на академичния състав. Преподавателите от сектора имат публикации в чуждестранни списания, национални списания, отпечатващи се на чужд език и на български език, което е доказателство за висок научен потенциал. Общият брой публикации на хабилитирани и нехабилитирани преподаватели в сектор „Обща медицина“ за периода 2011- 2018 г. в реферирани списания е 24, от които 4 статии в списания с импакт ранк и 28 - в нереферирани списания.

За оценявания период, хабилитираните и нехабилитираните преподаватели от Сектора са представили 23 научни съобщения на медицински научни форуми, от които 13 в България и 10 в чужбина.

Резултати от проверката:

В МУ-Плевен се предоставя системна информация за учебната документация и качеството на обучение на докторските програми, постиженията на докторантите, участието им в научни форуми, публикационната активност и иновационните резултати в работата им. ВУ подпомага и стимулира участието на докторантите в програмите за мобилност.

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии

9.1.1. Наблюдението, одитите, анализът и оценяването на докторските програми се извършват на няколко равнища: Катедрен съвет, Център за научноизследователска дейност, Факултетен съвет и Академичен съвет.

Първоначално мониторингът се осъществява на ниво **катедра**. Катедрените съвети анализират и оценяват работата на всеки три месеца при докторантите в редовна форма на обучение и на 12 месеца при докторантите в задочна и самостоятелна форма на обучение. Всички докторанти се атестират от Катедрения съвет в края на всяка академична година. Катедреният съвет обсъжда също и съдържанието на докторските програми с цел тяхното актуализиране и подобряване, и предлага конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата академична година. Центърът по научноизследователска дейност координира и контролира дейностите по изпълнението на груповия учебен план на Докторантското училище и по научната дейност на докторските програми.

Темите на дисертационните разработки и програмите за обучение в докторантурата се обсъждат задълбочено на заседанията на Катедрения и Факултетния съвет. При необходимост се правят предложения за преформулиране и редактиране на темите.

9.1.2. Дейността по планирането и изпълнението на дейностите по повишаване на ефективността на докторантските програми, се координира от ЦНИД съвместно с основните звена, в които се провежда обучението на докторантите.

Повишаването на ефективността на обучението по докторските програми се гарантира от провеждането му от екипи с ясно определени права и задължения, в чийто състав се включват: преподаватели, които отговарят за провеждане на обучението, експерти, които отговарят за технологичното и логистичното осигуряване на обучението и хардуерни, софтуерни и други специалисти, които отговарят за поддръжката на техническите средства, програмните системи и системите за комуникация.

В МУ-Плевен постоянно се актуализират докторските програми в съответствие с еволюцията на научните знания, изследвания и технологии, както и създаването на благоприятна и ефективна среда за обучение.

Включването на МУ- Плевен в Европейското научноизследователско пространство и осигуряване на оптимални условия за реализиране на докторантски програми на съвременно ниво ще се подпомогне от открития с Постановление № 210 от 18.08.2016 г. на Министерски съвет на РБългария Научноизследователски институт в структурата на МУ – Плевен.

Резултати от проверката:

В МУ-Плевен се осъществява редовен мониторинг и осъвременяване на докторските програми, съобразно актуалната научна информация.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми

10.1.1. След депозиране на доклад е проведен един външен одит на Системата за управление на качеството (СУК). В съответствие със Заповед № 445 от 2 март 2017 г. на Ректора на МУ– Плевен, на територията на университета, в гр. Плевен на 06 март 2017 г. е извършен външен одит на Системата за управление на качеството. Заключение от одита е, че Медицинския университет – Плевен е внедрил успешно функционираща Система за управление на качеството в съответствие с изискванията на БДС EN ISO 9001:2008.

На 06.03.2017 г. е проведен външен одит на Процедурата за обучение на докторанти (документацията за прием и обучение на докторанти и процедури за обсъждане и защита на докторски дисертации) от Съюза на специалистите по качеството в България и Консултантска фирма „Данов-Консулт“ ЕООД – София. Заключение е, че обучението на докторантите в МУ-Плевен се води, спазвайки всички национални нормативни изисквания, които са дадени в ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Направено е едно коригиращо предложение за подобряване на документацията: ръководството на докторантското училище да разработи единна структура на докторските дисертации и авторефератите.

Докторските програми в Университета подлежат на планирано, циклично външно оценяване, осъществявано от НАОА. Към 2017 г. в Университета има акредитирани докторски програми по 34 специалности и 2 новосъздадени по „Ендокринология и болести на обмяната“ и „Обща медицина“, които към момента са в ход.

Резултати от проверката:

В МУ – Плевен е внедрена успешно функционираща система за управление на качеството, в съответствие на БДС EN ISO 9001:2008. Структурите на ВУ преминават циклично през самооценка и външно оценяване, което поддържа и подобрява качеството на докторските програми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обучението по докторската програма по „Обща медицина“ в Сектор „Обща медицина“, катедра „Обща медицина, съдебна медицина и деонтология“ при Факултет „Обществено здраве“ към МУ- Плевен се осъществява в съответствие със съвременните стандарти на науката в тази област и се реализира съгласно действащите нормативни документи. Налични са всички необходими ресурси (академичен състав, материално-техническа база и изградена функционална структура) за осъществяване на качествена образователна и научноизследователска дейност.

Обучението по докторската програма „Обща медицина“ цели устойчиво развитие на специалисти, способни самостоятелно да решават значими научни проблеми; създаване на висококвалифицирани кадри за нуждите на преподаването и научноизследователската дейност.

Академичният състав има необходимия профил, много добра квалификация и научна продукция по специалността. Преподаването и обучението на докторантите се осъществяват от ерудирани преподаватели от университета, чрез образователни проекти, както и от водещи експерти (консултанти и/или научни ръководители) от други академични институции. Преподавателите от сектор „Обща медицина“ имат възможността да използват национални и международни контакти с други учени за осъществяване на краткосрочно обучение в други национални и чуждестранни научни институции, както и за извършване на изследователска работа съвместно с екипи от други висши училища и институти на БАН.

Обучаващото звено разполага с достъпна и много добре поддържана материално-техническа и информационна база. Всички членове на академичния състав имат осигурени самостоятелни работни места, персонални компютри с осигурен 24-часов високоскоростен интернет, мрежова връзка и възможност за Wi-Fi интернет достъп, достъп до аудио– и видео– техника и др. Процесът на обучение е обезпечен с учебници и разнообразни литературни източници, предлагани на традиционни и електронни носители, както и информационни бази данни в областта на медицината.

Осигурена е много добра възможност за публикуване на резултатите от тяхната научноизследователска дейност, а също за участие в изпълнението на научноизследователски проекти, национални и международни научни форуми.

Експертна група:

Проф. д-р Арман Постаджиян, дм.....
/ ръководител на ЕГ /

Доц. д-р Радка Хаджиолова, дм.....
/ член на ЕГ /

Д-р Катя Темелкова, докторант.....
/ член на ЕГ /